

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af katastrofeværn og offentligt redningsvæsen.

Fremsat den 31. marts 1966 af *Morten Lange, Aksel Larsen og Skråppenborg-Nielsen.*

Folketinget opfordrer indenrigsministeren til at lade udarbejde og for folketings fremsætte lovforslag om katastrofeværn og offentligt redningsvæsen efter følgende retningslinjer:

1. Værnets opgave er
  - a. at yde assistance ved ulykker med personskade,
  - b. at yde assistance ved større materielle skader, brande, oversvømmelser m. v.,
  - c. at eftersøge og yde bistand til personer, der formodes forulykkede eller i nød på hav eller sø og tilsvarende på land,
  - d. under ekstraordinære forhold kan værnet tildeles bevogtningsopgaver.

2. Værnets personel er dels et fast stampersonel med specialuddannelse, dels et udskrevet mandskab. Det udskrevne mandskab optrænes på et månedskursus og fungerer herefter ved tilkaldelse.
3. Værnet ledes af en centralstyrelse og regionale afsnitsledelser.
4. Værnets materiel er det civilforsvaret tilføjede og statens civile og militære redningsvæsens materiel. Ved overgangsbestemmelser inddrages også det kommunale materiel under værnet.
5. Ved overgangsbestemmelser får værnet eneret og pligt til at påtage sig de under 1 nævnte opgaver i det omfang, der kræves organiseret assistance.
6. Det særlige civilforsvar nedlægges.

Bemærkninger til forslaget.

Det første hovedformål med beslutningen er at afskaffe det på langvarig værnepligt baserede civilforsvar. Den årlange indkaldelse er en byrde for de udskrevne, den giver økonomisk tab for samfundet ved uudnyttet produktiv arbejdskraft, og den lange tjenestetid står ikke i rimeligt forhold til de under tjenesten indlærte færdigheder.

Det andet hovedformål med beslutningen er en samling og effektivisering af de forskellige instanser, der yder assistance ved ulykker. Den nuværende opspaltning i kommunale og private brandslukningskorps, kommunal og privat ulykkesassistance og statslig og privat redningsassistance garanterer ikke den hurtigste og mest effektive hjælp så lidt som den bedste materieludnyttelse.

Beslutningens første punkt angiver værnets hovedopgaver. De er beskrevet som fredstidsopgaver, men ud fra den forudsætning, at et moderne samfund er så sårbart, at ret betydelige kræfter må kunne mobiliseres for at imødegå følgerne af en katastrofe.

Beslutningens andet punkt skitserer mandskabsrekrutteringen. Flertallet af opgaverne kan løses af et stampersonel, der er fastansat, eller kontraktmæssigt engageret tilkaldpersonale. For at have tilstrækkeligt mandskab til større ulykker eller eftersøgninger udtages 5.000 af hver ungdomsårgang til optræning som assisterende værnspersonel. En del af de udtagne skal være kvinder.

Beslutningens tredje punkt lægger ansvaret for

udrustning og koordineret funktion på en centralstyrelse og det daglige ansvar på regionale afsnitsledelser.

Beslutningens fjerde punkt tilsigter en samling og standardisering af alt redningsmateriel, mens punkt fem sigter mod at begrænse de private redningskorps' aktivitet til bistand ved havarier og andre mindre ulykkesskader.

Det samlede mål, der sigtes til ved værnets opbygning, er et sådant beredskab, at der kan træffes effektive foranstaltninger mod selv meget store katastrofer. Der tænkes her såvel på mulige katastrofer i forbindelse med nukleare anlæg, fladebrande ved olieeksplosioner, eller hvad der ellers kan forekomme som resultat af ødelæggelse af store tekniske anlæg. Værnet må også kunne imødegå sammenbrud, forårsaget af svigten af forsyning med elektricitet eller gas. Der er således tale om et trænet mandskab, der er væsentlig større, end det sædvanligvis kan forventes anvendt. For at en sådan styrke kan mobiliseres må det pålægges det månedsuddannede mandskab at give oplysning om deres tilkaldelsesadresse inden for en periode på 5 år efter uddannelsen. Hvis en sådan styrke skønnes for lille ud fra en regional behovsanalyse, kan det overvejes at give det til militærtjeneste indkaldte mandskab en tilsvarende uddannelse i tjenestetiden og hermed inddrage det hjemsendte personel i et katastrofeberedskab.

Sigtet med forslaget er imidlertid ikke indskrænket til sådanne foranstaltninger, der afløser det nuværende civilforsvar. Det må erkendes, at de under punkt 1 anførte opgaver efter deres natur er udprægede offentlige opgaver. Det er derfor en

strukturfejl, at en væsentlig del af hjælpen til ulykkesramte er overladt private redningskorps, der arbejder på kommerciel basis og enten under en lidet tillidsvækkende konkurrence eller under et faktisk monopol. Der må stiles mod, at private redningskorps kun får til opgave at assistere ved havariagtige skader, der i forvejen udgør deres hovedaktivitet.

De forestående ændringer i kommune- og amtsstruktur gør det endvidere særdeles belejligt at stræbe mod en centralisering af brandvænsforanstaltningen.

En tilsvarende centralisering af redningsvæsenet må også være særdeles ønskelig. Der er ingen særlig anledning til, at disse opgaver delvis skal løses af militære kræfter.

Det kan naturligvis forventes indvendt mod det fremsatte forslag, at det ikke giver en brugbar løsning på de civile vænsforanstaltninger under krigsmæssige tilstande.

Såfremt talen er om virkninger af militære operationer uden for dansk område, må det her skitserede være fuldt tilstrækkeligt. I tilfælde af at Danmark skulle blive krigsskueplads, er det nu eksisterende civilforsvar lige så lidet i stand til at løse de stillede opgaver som militæret er det. Men selv i en sådan situation må et helt civilt organiseret katastrofeværn være at foretrække fremfor et korps, der efter sin organisation kun med vanskelighed kan hævde sin immunitet under de eksisterende konventioner. Det nøje samarbejde med militæret, som civilforsvaret bygger på, vil føre dets neutralisering til en forventelig militær opgave.